

9. Плясковський Б.В. Діалектика розвитку екологічної свідомості [Текст] / Б.В. Плясковський // Філософські проблеми сучасного природознавства. Екологія, культура і соціальна практика. – Вип. 77. – К., 1991. – С.71-78
10. Салтовський О.І. Основи соціальної екології: курс лекцій [Текст]/ О.І. Салтовський. – К., 1997. – 283 с.

УДК 316.614: 378

СОЦІАЛІЗАЦІЯ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ КЛАСИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Хотієнко С.В., ст. викладач, Черевко А.Д., ст. викладач

Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара

У статті розглядаються питання соціалізації студентів в умовах класичного університету. Акцент зроблено на формах позанавчальної роботи.

Ключові слова: соціалізація, соціальне становлення, студенти, волонтерські групи, класичний університет.

Хотієнко С.В., Черевко А.Д. СОЦИАЛИЗАЦИЯ СТУДЕНТОВ В УСЛОВИЯХ КЛАССИЧЕСКОГО УНИВЕРСИТЕТА / Днепропетровский национальный университет им. Олеся Гончара, Украина.

В статье рассматриваются вопросы социализации студентов в условиях классического университета. Акцент сделан на формах внеучебной работы.

Ключевые слова: социализация, социальное становление, студенты, волонтерские группы, классический университет.

Hotijenko S.V., Cherevko A.D. SOCIALIZATION OF THE STUDENTS IN THE CONDITIONS OF A CLASSIC UNIVERSITY / Dnipropetrovs'k national university named after O. Gonchar, Ukraine.

In the tasks of the socialization of the students in the conditions of a classic university are discussed in the article. The special attention is paid on the forms of the after classes work.

Key words: socialization, social statement, students, the volunteers' groups, classical university.

В Україні відбувається формування громадянського суспільства, створюються нові демократичні інститути, укладається оновлена система цінностей, а також визначається новий підхід до освітньої системи і виховання студентської молоді. Молодь, а саме студентство, завжди є важливим чинником суспільного життя.

Студентська молодь може позитивно впливати на зміни в суспільстві, творити добродійні та соціально значущі справи, вирішувати нагрілі проблеми, долучаючись до активної участі повноцінного життя громади. Усе це, безперечно, впливає на професійне самовизначення майбутніх фахівців соціально-педагогічної сфери та соціальне становлення студентів в умовах вищого навчального закладу. Отже, прагнення особистості здійснити себе через свою професійну діяльність є однією з основних людських цінностей. Тому зміцнення й підтримка цього прагнення мусить виступити основним завданням професійної освіти.

Залучення студентів до проектування своєї освіти, свого майбутнього фаху, на думку І.Д. Бега, може, з одного боку, зміцнювати професійну мотивацію, а з іншого – слугувати зразком для побудови життєвої і професійної стратегії. У цьому зв'язку надзвичайно важливо, щоб із ранніх етапів професійного становлення студенти почали осмислення свого ціннісного простору, побачили його зв'язок із цілями й завданнями обраної професії, а також були залученими у спеціально організовану роботу з розвитку своїх смислових орієнтирів [2, с. 233].

У підготовці такого рівня фахівця особливу роль виконує вищий навчальний заклад, де формується майбутнє нації, її суспільний і культурний генофонд, що, у свою чергу, виступає надійним чинником утвердження прогресивного в розвитку держави, удосконалення людських стосунків.

Виявлення специфіки соціалізації студентів в сучасних умовах є однією із актуальних проблем педагогічної науки. Соціалізація особистості – багатогранний, складний процес, який включає педагогічні (виховання і самовиховання) і соціальні (об'єктивні умови життєдіяльності, соціальні інститути) впливи, що відбиваються у поглядах і поведінці студентів, взаємопов'язані і виступають у

сукупності, забезпечуючи як безпосередній, так і опосередкований вплив на особистість студента. При цьому вищий навчальний заклад як соціальний інститут виступає важливим і незамінним фактором мікросередовища, індивідуалізує процес соціалізації і відіграє в ньому домінуючу роль.

Соціалізація студентів – процес, що сприяє професійному й особистісному становленню майбутніх педагогів, розглядається як одне із головних завдань вищого навчального закладу. Соціалізація як педагогічна мета передбачає освіту, виховання, внутрішній розвиток особистості як свою передумову, на думку багатьох дослідників теорії і практики процесу соціального виховання студентської молоді (Н. Лавриченко, Л. Міщик, І. Мигович, С. Марченко, С. Шашенко, В. Шевченко та ін.).

У сучасній науці проблема соціалізації особистості студента розглядається у кількох напрямках: а) формування особистості студента, який здатний успішно виконувати функції громадянина держави; б) формування особистості студента, який повинен оволодіти нормами моралі свого народу, його національними традиціями, і вчитися використовувати їх у своїй практичній діяльності; в) формування особистості студента, який відкритий новому досвіду, толерантний до ситуації неоднозначності, вміє вирішувати складні життєві ситуації; г) формування соціально активної особистості студента, який готується до виконання в суспільстві активно життєвої позиції.

Результати спеціальних педагогічних досліджень різних аспектів впливу соціального середовища (сім'ї, навчального закладу, громад, молодіжних рухів, засобів масової інформації тощо) на формування особистості студента відображено у працях Т. Алексеєнко, О. Безпалько, З. Бондаренко, Б. Вульfoва, Л. Коваль, Т. Лях, А. Мудрика, С. Шашенко та ін.

Проблема формування морального досвіду та ціннісних орієнтацій, „базової культури особистості як внутрішньої основи соціалізації” стала предметом досліджень І. Бежа, О. Газмана, І. Мартинюка, Л. Міщик, В. Сперанського та ін.

Однією із форм участі студентів у громадському житті суспільства як провідного напрямку соціалізації особистості, та одним із засобів набуття умінь та навичок професійної діяльності може бути волонтерська діяльність студентів під час навчання у вищому навчальному закладі, особливо в умовах класичного університету.

Розв'язання питання підготовки студентів до майбутньої професії засобами волонтерської роботи можливе за умови переосмислення теоретичних засад організації волонтерської роботи у вищому навчальному закладі, а також визначення мети, змісту навчання волонтерів у контексті особистісно орієнтованої парадигми освіти. Хоча сьогодні переважна кількість студентів і займається волонтерською роботою, однак ще не сформовано її оптимальної моделі, особливо у класичному університеті, яка включала б ефективні механізми залучення та відбору, навчання та моніторингу, супервізії та заохочення, що є основними етапами діяльності волонтерів.

Метою статті є теоретичне дослідження волонтерської роботи як основи соціалізації студентів вищого навчального закладу та визначення її ролі у професійному становленні майбутніх фахівців соціально-педагогічної сфери.

Погоджуємося із твердженнями Т. Алексеєнко, О. Безпалько, З. Бондаренко, І. Зверєвої, Г. Лактіонової, А. Капської, Є. Холостової, С. Харченка [1; 2; 4; 5; 7; 9] та інших дослідників, що волонтерська робота сприяє *соціалізації особистості*, забезпечує засвоєння майбутніми фахівцями соціальної дійсності, нових соціальних ролей, норм і суспільних поведінкових стереотипів; допомагає особистісному росту, самореалізації; по-новому осмислити значення загальнолюдських цінностей, у тому числі співчуття, милосердя, їх роль у гуманізації міжособистісних стосунків; ознайомлює із загальною культурою та специфічними субкультурами соціуму.

Існує низка поглядів на процес соціалізації. Їх наявність пов'язана з різними підходами до розуміння можливостей, потреб та інтересів людини й суспільства. При цьому соціалізація трактується як система, яка має загальний, національний, філософський, політичний, соціологічний, педагогічний, психологічний напрями. Саме вони в сукупності формують людину як соціальну особистість із її світоглядом, розумінням свого місця та призначення в суспільному житті.

Сутність філософського аспекту соціалізації особистості (А. Асмолов, В. Москаленко, О. Сахань, В. Шепель та ін.) полягає в усвідомленні філософії сутності виховання відповідно до визнаної суспільством філософії людини й культури. Для психологічного аспекту (Б. Ананьєв, І. Бех, В. Киричок, В. Куєвда, А. Мудрик та ін.) соціалізації вихідною позицією є діяльнісна, і тут найповніше виявляється особистісна природа пізнання дійсності.

Найбільш актуальним із позиції нашого дослідження вважаємо *педагогічний аспект* соціалізації (В. Бочарова, І. Зверєва, А. Капська, Л. Міщик, І. Мигович, С. Савченко, В. Тименко, С. Харченко та ін.), який є діяльнісно-перетворювальним процесом, у якому вихованець і вихователь спрямовують свої

зусилля до виконання соціальних функцій, активної участі в соціальному й духовному розвитку суспільства.

Слід зазначити, що соціалізація має два аспекти: а) засвоєння індивідом соціального досвіду шляхом входження в соціальне середовище, систему соціальних зв'язків; б) активне відтворення системи соціальних зв'язків індивіда за рахунок його особистої активної діяльності, активного залучення у соціальне середовище. Перший аспект процесу соціалізації відображає те, як середовище впливає на людину, другий – як людина впливає на середовище завдяки власній діяльності.

Дотримуємося визначення А. Капської: „Соціалізація – двосторонній взаємообумовлений процес взаємодії людини й соціального середовища, який передбачає її включення в систему суспільних відносин шляхом засвоєння як соціального досвіду, так і самостійного відтворення цих відносин, у ході яких формується унікальна, неповторна особистість” [8, с. 7–8]. Це визначення передбачає розуміння особистості „перш за все як активного соціального суб'єкта, спроможного впливати на суспільне життя” [там же, с. 9].

Заслугує на увагу думка С. Савченка щодо соціалізації студентської молоді в умовах регіонального освітнього простору, яка є специфічним соціально-педагогічним феноменом, невід'ємною частиною цілісного навчально-виховного процесу в усіх типах навчальних закладів і на усіх рівнях системи освіти України [7, с. 36–38]. Автор підкреслює головну ідею про усвідомлення того, що соціалізація, яка здійснюється завдяки освіті та вихованню, потрібна не лише для того, щоб ретельно підготуватися до дорослого життя чи отримати професію, а набагато більше: „Лише ефективна, соціально сприйнятна соціалізація зможе забезпечити процес „олюднення” людини, дасть їй можливість повноцінно існувати в сучасному світі” [там же, с. 38].

Волонтерська робота забезпечує природне входження студентів у суспільство, включення у соціальні зв'язки, інтеграцію у різні типи соціальних спільнот, „оволодіння студентською субкультурою через організовану діяльність та особистісно орієнтоване виховання” [7, с. 202], унаслідок чого відбувається становлення соціальності індивіда.

Волонтерська робота як частина процесу соціалізації дає можливість соціальному педагогові включитися до всієї сукупності соціальних ролей, норм і поведінкових стереотипів суспільства; ознайомлює із загальною культурою й специфічними субкультурами соціуму. Вона сприяє розвитку різних специфічних соціальних ролей шляхом примірювання їх на себе, порівнювання, вибору: *аніматора* (організатор, координатор, контролер діяльності з розробки, створення та реалізації різноманітних проектів [2; 6; 8; 9]; *соціального організатора, менеджера* (його завдання – бачити реальну мету, планувати етапи її досягнення, проводити моніторинг процесу змін та оцінку результатів; залучати громадян до розвитку, навчання засобами сучасних технологій, вирішення наявних проблем; ініціювати участь дітей та дорослих у різноманітних соціальних проектах; упроваджувати різноманітні масові форми соціально-педагогічної роботи (благодійні акції, фестивалі тощо); представляти інтереси громади в органах влади; вести переговори, встановлювати ділові міжінституційні стосунки [4; 5; 6; 7].

Роль *викладача* вимагає сформованості таких якостей, як: емпатія (розуміння почуттів тих, хто навчається), повага (прийняття тих, хто навчається, як конструктивних особистостей), щирість (відкритий прояв викладачем своїх почуттів), конкретність комунікації (уникнення нечітких, узагальнених висловлювань, точний опис почуттів і переживань) [1; 5; 10].

Роль *консультанта, консультанта-клініциста* передбачає встановлення довірливих стосунків з клієнтом; формування вмінь отримувати, аналізувати, класифікувати, оцінювати й інтерпретувати дані соціального та персонального характеру, вміння домовлятися з клієнтом про мету послуг, що надаються, досягати змін у когнітивній, емоційній та поведінковій сферах клієнта або умов його життя [1; 2; 4]; а також волонтерська робота студентів допомагає успішно розвивати ролі *наставника, посередника, експерта, адвоката, помічника, координатора* та ін. [6; 9]. Отже, завдяки виконанню волонтерської роботи людина стає дієздатним учасником суспільних відносин, засвоює ті чи інші професійні ролі, набуває професійно-особистісних якостей, умінь та навичок.

На сьогоднішній день, феномен волонтерство розглядають як форму громадянської участі в суспільно корисних справах, спосіб колективної взаємодії й ефективний механізм вирішення актуальних соціально-педагогічних проблем [1, с.17]; добровільний вибір, що відображає особисті погляди і позиції; активну долю громадянина в житті суспільства, що виражається, як правило, у спільній діяльності в межах різного роду асоціацій. сприяє покращенню якості життя, особистому процвітанню й поглибленню солідарності, реалізації основних потреб на шляху будівництва справедливішого і мирного суспільства, більш збалансованому економічному і соціальному розвитку, створенню нових робочих місць у нових професій. А волонтерами називають громадян, що здійснюють благодійну діяльність у формі безоплатної праці в інтересах благоотримувача, у тому числі в інтересах благодійної організації [2; 4]; людину, яка добровільно надає безоплатну соціальну допомогу та послуги інвалідам, хворим, особам і соціальним групам, що опинилися в складній життєвій ситуації [2]; свідому, добровільну діяльність на

благо інших. Виходячи з цього трактування, було визначено поняття волонтерської роботи у сучасних наукових дослідженнях З. Бондаренко, Т. Лях [4; 9]. Отже, волонтерська робота – це різноманітні види соціально-педагогічної діяльності: надання соціально-педагогічної допомоги, підтримки, послуг; реалізація планів, проектів та програм; створення, розвиток і координація соціальної мережі (волонтерських організацій, громадських формувань соціально значущої спрямованості, груп самопомоги тощо) [4, с. 51]; організація виховних та благодійних заходів й акцій за різним спрямуванням, тематичними напрямками та ін.).

Діяльнісний підхід, який лежить в основі волонтерської роботи, глибоко опрацьовано в наукових працях Т. Алексєєнко, О. Безпалько, І. Зверєвої, де сформульовано принцип єдності свідомості і діяльності [1; 2; 5], сутність якого полягає в тому, що відображення людською свідомістю об'єктивної дійсності завжди пов'язано з активною діяльністю людини, походить із неї, здійснюється в ній. Активність, будучи невід'ємною властивістю особистості, виражає ставлення людини до мети діяльності, що виявляється у відстоюванні власних поглядів, діях, завершальною стадією яких є уміння; виступає „передумовою і результатом розвитку особистості” [5, с.12].

За цього підходу механізмом формування внутрішнього світу людини є інтеріоризація та екстеріоризація досвіду. Людина інтеріоризує знання та спостереження щодо ефективності форм різновидів волонтерської роботи й екстеріоризує їх у вигляді відповідних добродійних дій і вчинків, що потребує певних вольових зусиль.

Волонтерська робота забезпечує різнобічність впливу на особистість, одночасний вплив на свідомість, почуття і поведінку, основу яких складають переконання. Переконання дають можливість особистості робити той чи інший учинок свідомо, тобто з розумінням його доцільності. Обумовлюючи поведінку особистості, переконання, зазвичай, набувають форми мотивів, якими вона керується у своїй діяльності [4, с. 54].

Справжню людську моральність неможливо розвинути за допомогою наслідування, а тим більше примусу. І. Бех зазначає: „Навіяне добро – не добро в справжньому сенсі цього слова. Будь-яка поведінка особистості лише тоді моральна, коли вона є результатом свідомої волі й переконання” [3, с. 23].

Вони стали підґрунтям для: визначення волонтерської роботи як основи соціалізації особистості, соціальної взаємодії, соціального обміну, соціальних норм, саморозвитку, самовиховання, самовдосконалення особистості; розробки змісту підготовки майбутніх педагогів до професійної діяльності, розробки моделі організації волонтерської роботи майбутніх фахівців соціально-педагогічної сфери в умовах вищого навчального закладу.

Філантропічний підхід [1; 4; 8 та ін.], який становить сукупність принципів альтруїзму, жалю, милосердя тощо, опора на які забезпечує одержання педагогічного результату у вигляді готовності студентів до виконання професійних функцій засобами волонтерської роботи. Згідно з російським Федеральним законом „Про філантропію, меценатство і волонтерство” філантропію трактують як людинолюбство, добродійність, благодійну діяльність, соціальну підтримку, заступництво й захист знедолених громадян з милосердя; а відповідно до закону України „Про благодійництво та благодійні організації” синонім філантропії пояснюється як благодійництво – добровільна безкорислива пожертва фізичних та юридичних осіб у наданні набувачам матеріальної, фінансової, організаційної й іншої благодійної допомоги; специфічними формами благодійництва є меценатство і спонсорство; благодійна діяльність – добровільна безкорислива діяльність благодійних організацій, що не передбачає одержання прибутків від цієї діяльності”.

Завданням філантропії є поліпшення стану суспільства через забезпечення людей не предметами споживання, а засобами, з допомогою яких вони можуть самі собі допомогти. Це твердження співзвучне думці Т. Алексєєнко, О.Безпалько, І.Зверєвої щодо пояснення цього феномену як елементу соціальної політики держави, спрямованої на підтримку мінімального рівня життя та пов'язаною з перерозподілом суспільного багатства на користь тих, хто потребує допомоги [1; 2; 5 та ін.].

Дотримуємося трактування філантропії, побудованої на сприйнятті людини як суб'єкта, відповідального за своє життя, що активно використовує і розвиває власні ресурси. На нашу думку, подібне розуміння дає змогу реалізувати базові принципи волонтерства, що позитивно впливатиме на становлення професіоналізму майбутніх педагогів, формування конкретних практичних навичок та вмінь роботи з людьми, мотивацію до соціально-педагогічної діяльності, самооцінку та психологічне самопочуття.

Волонтерська робота спонукає людину до активної взаємодії із соціальним середовищем, до становлення тривалих взаємин із представниками різних соціальних груп суспільства, що сприяє засвоєнню соціального досвіду. Цей досвід можна набутися в окремих громадських організаціях, зокрема у студентських волонтерських об'єднаннях. Позитивний досвід участі у подібних організаціях можна знайти в спеціальній літературі, ознайомитися на практиці [2; 4; 5; 7; 10 та ін.].

Прикладом успішно організованої волонтерської роботи може бути діяльність університетського структурного підрозділу в межах соціально-педагогічної роботи – Центру соціальних ініціатив і волонтерства Дніпропетровського національного університету ім.Олеся Гончара [4, с.54], який забезпечує співпрацю між навчальним закладом, Центром, органами студентського самоврядування, міським центром соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, управлінням у справах неповнолітніх міськради, міського центру реабілітації для неповнолітніх, притулків для неповнолітніх, дитячих будинків, кафедри педагогіки та психології, що здійснюватиме психолого-педагогічний супровід діяльності даного формування та участі студентів у добровільній діяльності.

Пріоритетні напрями діяльності Центру соціальних ініціатив і волонтерства визначаються шляхом опитування як викладачів, так і студентів різних курсів, та специфікою навчального закладу, пов'язаного з колективною організацією шефства над державними установами, у яких знаходяться діти-сироти та діти, які залишилися без батьківської опіки, на основі укладеного договору. Це суттєво впливає на розвиток соціальних ініціатив, які знайшли своє відображення у ряді соціальних проєктів та програм, написаних волонтерами. Так, цьому сприяє й робота з підготовки студентів до волонтерства у межах діяльності школи волонтерів та тренерської студії, які працюють у позанавчальний час на базі університету.

Серед поширених форм позанавчальної роботи з підготовки студентів до волонтерської роботи є: тренінги (соціально-педагогічні, соціально-психологічні; вистави-презентації), аудіо-, відео- презентації, театральна сесія; театр вуличного дійства; ігротеки (вуличні); клуб веселих та кмітливих; конкурси соціальних проєктів; волонтерські агітки; фандрайзинг; телефонне консультування („телефон довіри”); трудові десанти; акції, фестивалі, вікторини, інтерактивні шоу, брейн-ринги; гуртки, клуби, творчі студії; „peer education” (навчання ровесників ровесниками); екскурсії, туристичні походи; створення портфоліо; розробка й підтримка інтернет-сайту, спілкування в чаті; ситуаційно-рольові ігри; ділові ігри тощо.

Важливим напрямом діяльності волонтерських груп є соціальна профілактика. Це проведення лекційно-тренінгових занять для підлітків та дітей із дитячих будинків, учнівської та студентської молоді міста із метою запобігання конфліктів, попередження кризових ситуацій, навчання правильної міжособистісної взаємодії.

Окрема діяльність спрямовується на розширення можливостей самореалізації студентів, випробування власних творчих сил, набуття авторитету у студентському середовищі. Такі можливості надають такі програми як: „Креатив студента”, „Лідер”, „Здоров'я як життєва цінність”, студентський театр „Маски”, літні табори, акції „Від серця до серця” тощо. Завдяки таким цікавим формам роботи можна залучати студентів до волонтерської діяльності, пропагувати організацію змістовного дозвілля студентів.

Отже, доцільність створення у вищих навчальних закладах волонтерських організацій, студентських волонтерських груп, громадських об'єднань є безперечною. Розробляючи основні напрями діяльності цих формувань, перш за все, враховують специфіку соціальних проблем і потреб студентів конкретного навчального закладу, тому що в різних закладах характер проблем більшості студентів може суттєво відрізнитися. Але існує й багато спільних, для усіх вищих навчальних закладів, соціально-педагогічних проблем, які доцільно враховувати у практичній роботі. Саме цьому може бути присвячене нове дослідження.

Особливої уваги, на наш погляд, заслуговує висвітлення організаційної структури діяльності студентських волонтерських груп в умовах вищого навчального закладу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Алексєєнко Т. Ф. Соціалізація особистості: можливості й ризики [Текст]: наук. метод. посіб. / Т.Ф. Алексєєнко. – К.: Пед. думка, 2007. – 152 с.
2. Безпалько О. В. Соціальна робота в громаді [Текст]: навч. посіб. / О.В. Безпалько. – К.: Центр навч. л-ри, 2005. – 176 с.
3. Бех І.Д. Виховання особистості: У 2 кн. - Кн. 2: Особистісно орієнтований підхід: науково – практичні засади [Текст]: навч. – метод. посібник / І.Д. Бех. – К.: Либідь, 2003. – 344 с.
4. Бондаренко, З. П. Модель організації волонтерської роботи в умовах вищого навчального закладу / З.П. Бондаренко // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2007. – № 4. – С. 50–59.
5. Коваль, Л. Г. Соціальна педагогіка [Текст] / Л. Г. Коваль, І. Д.Зверєва, С. Р.Хлебик.– К.: ІЗМН, 1997. – 392 с.
6. Міщик Л. І. Соціальна педагогіка [Текст]: досвід та перспективи / Л. І. Міщик. – Запоріжжя: ЗДУ, 1999. – 248 с.

7. Савченко С. В. Социализация студенческой молодежи в условиях регионального образовательного пространства [Текст] / С. В. Савченко. – Луганск: Альма Матер, 2003. – 406 с.
8. Соціальна педагогіка [Текст]: навч. посіб. / за ред. А. Й. Капської. – К.: ВКП Аспект, 2000. – 264 с.
9. Соціальна робота в Україні [Текст]: навч. посіб. / І. Д. Зверева, О. В. Безпалько, С. Я. Харченко та ін.; за заг. ред: І. Д. Зверєвої, Г. М. Лактіонової. – К.: Наук. світ, 2003. – 233 с.
10. Харченко С. Я. Соціалізація дітей та молоді в процесі соціально-педагогічної діяльності: теорія і практика [Текст]: монографія / С. Я. Харченко. – Луганськ: Альма-матер, 2006. – 320 с.

УДК 37. 035 : 37. 01 – 053. 81

ПОЛІКУЛЬТУРНЕ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ: СТРАТЕГІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ

Хребтова В.В., викладач

*Запорізький юридичний інститут
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*

У статті автор розглядає питання полікультурної освіти молоді в Україні, враховуючи державну політику і педагогічну стратегію. Значна увага надається дослідженню фундаментальних державних документів. Акцент у статті робиться на визначенні ролі державної та освітньої політики при формуванні полікультурної вихованості студентської молоді України.

Ключові слова: полікультурна освіта, державна політика, принципи полікультурності.

Хребтова В.В. ПОЛИКУЛЬТУРНОЕ ВОСПИТАНИЕ СТУДЕНЧЕСКОЙ МОЛОДЕЖИ: СТРАТЕГИЯ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ПОЛИТИКИ / Запорожский юридический институт Днепропетровского государственного университета внутренних дел, Украина.

В статье автор рассматривает вопрос поликультурного образования молодежи в Украине, принимая во внимание государственную политику и педагогическую стратегию. Особое внимание уделяется исследованию основных государственных документов. Акцент в статье делается на определении роли государственной и образовательной политики в формировании поликультурной воспитанности студенческой молодежи Украины.

Ключевые слова: поликультурное образование, государственная политика, принципы поликультурности.

Khrebtova V.V. MULTICULTURAL EDUCATION OF STUDENT YOUTH: STRATEGY OF STATE POLICY / Zaporizhzhya Law Institute of Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs, Ukraine.

The question of multicultural education of youth in Ukraine in the context of state policy and pedagogic strategy is considered by the author in the article. The author of the article spares a considerable attention to the research of fundamental state documents. Accent on the important role of state and educational policy in the formation of multicultural breeding of student youth of Ukraine is made in the article.

Key words: multicultural education, state policy, multicultural principles.

Розвиток національної системи освіти в Україні відбувається шляхом гуманізації й демократизації, про що свідчать зміст реформ, сутність державних документів, які визначають стан і перспективи освіти: Закон України «Про освіту», Укази Президента України «Про додаткові заходи щодо забезпечення розвитку освіти в Україні», «Основні напрями реформування вищої освіти», постанови Кабінету Міністрів України, Державна національна програма «Освіта» («Україна XXI століття»), Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті, Концепція виховання дітей і молоді в національній системі освіти, закони прямої дії «Про позашкільну освіту», «Про професійно-технічну освіту», «Про вищу освіту», Концепція громадянського виховання, Національна програма патріотичного виховання населення, Концепція державної мовної політики, розвитку духовності й зміцнення моральних засад суспільства та ін.

Питання полікультурної освіти молоді в Україні досліджували Л.Голік, О.Ковальчук, І.Лощенова, О.Першукова, В.Болгаріна, Т.Клінченко, М.Красовицький та інші вчені. Більшість із них вважають, що в процесі демократизації освіти й виховання полікультурність і самобутність українського народу не повинні розглядатися як суперечливі поняття. Враховуючи глибокі та динамічні зміни, що відбуваються у світі за останні десятиліття, світова педагогічна думка шукає відповідні шляхи розвитку освіти. Саме освіта в полікультурному прояві має сприяти тому, щоб людина усвідомлювала своє національне коріння і щоб прищепити їй повагу до інших культур. Отже, проблема полікультурної освіти в Україні сьогодні особливо актуальна, оскільки Україна є багатонаціональною державою, що розташована на межі європейської й азійської цивілізацій, а її регіони мають унікальні соціально-економічні й етнокультурні